

Відбір команди України
на XIV Міжнародну олімпіаду з лінгвістики

Тур другий із двох, 17 квітня 2016 р.

Максимальна оцінка за кожну з п'яти задач — 20 балів

Час виконання роботи — 5 годин

 ling.org.ua

1. Удегейська мова

Дано словосполучення на південному (бікінському) діалекті удегейської мови в латинській транскрипції та їхні переклади:

b'ata zä:ŋini	<i>гроші хлопчика</i>	aziga bugdini	<i>нога дівчинки</i>
si bogdoloı	<i>твое плече</i>	bi nakta diliŋi:	<i>моя голова вепра</i>
ja: xabani	<i>вим'я корови</i>	nakta igini	<i>хвіст вепра</i>
su zä:ŋiu	<i>ваші гроші</i>	si b'ataŋi: bogdoloni	<i>плече твого сина</i>
dili tekpuıı	<i>шкіра голови</i>	teŋku bugdini	<i>ніжка табуретки</i>
si ja:ŋi:	<i>твоя корова</i>	su ja: wo:ŋiu	<i>ваше стегно корови</i>
bi mo:ŋi:	<i>моє дерево</i>	bi wo:i	<i>моє стегно</i>

Завдання 1. Перекладіть українською мовою:

su b'ataŋiu zä:ŋini si teŋku bugdiŋi: si teŋkuŋi: bugdini

Завдання 2. Перекладіть удегейською мовою:

стегно хлопчика наш вепр дерево моєї дочки

Завдання 3. Як ви гадаєте, чи можливими в удегейській мові є такі словосполучення?

bi xabai su b'ataŋiu bugdiŋini si igi

Якщо так, перекладіть їх. Якщо ні, поясніть чому.

Завдання 4. Перекладіть українською мовою такі словосполучення та поясніть різницю між їхніми значеннями:

bi tekpuı bi tekpuıı:

Примітка. Удегейська мова — одна з тунгусо-маньчжурських мов; нею розмовляють біля 100 людей на півдні Далекого Сходу Росії. Символи *ŋ* та *'* позначають особливі приголосні, *ä* — особливий голосний удегейської мови. Двокрапка позначає довготу попереднього голосного.

2. Суахілі-1

Нижче подано кілька виразів українською, а також їхні переклади мовою суахілі у переплутаному порядку:

вівторок, 12:15	jumamosi, saa moja usiku
вівторок, 23:30	jumapili, saa tatu na robu asubuhi
субота, 10:30	jumamosi, saa saba usiku
субота, 19:00	jumamosi, saa mbili na robu usiku
субота, 20:15	jumanne, saa tano na nusu usiku
неділя, 1:00	jumanne, saa sita na robu asubuhi
неділя, 7:30	jumamosi, saa nne na nusu asubuhi
неділя, 9:15	jumapili, saa moja na nusu asubuhi

Завдання 1. Знайдіть правильні відповідності.

Завдання 2. Перекладіть українською:

jumatano, saa moja na robu asubuhi
jumapili, saa nne na nusu asubuhi

Завдання 3. Перекладіть мовою суахілі:

понеділок, 0:15
понеділок, 22:00

Примітка. Суахілі — мова банту, якою розмовляють багато мільйонів людей у різних країнах Африки.

3. Суахілі-2

Нижче подано кілька речень мовою суахілі разом із перекладами:

1 Mtu ana watoto wazuri.	<i>Чоловік має гарних дітей.</i>
2 Mto mrefu una visiwa vikubwa.	<i>Довга річка має великі острови.</i>
3 Wafalme wana vijiko vidogo.	<i>Королі мають малі ложки.</i>
4 Watoto wabaya wana miwavuli midogo.	<i>Погані діти мають малі парасольки.</i>
5 Kijiko kikubwa kinatosha.	<i>Великої ложки достатньо.</i>
6 Mwavuli una mfuko mdogo.	<i>Парасолька має малу сумку.</i>
7 Kisiwa kikubwa kina mfalme mbaya.	<i>Великий острів має поганого короля.</i>
8 Watu wana mifuko mikubwa.	<i>Чоловіки мають великі сумки.</i>
9 Viazi vibaya vinatosha.	<i>Поганих картоплин достатньо.</i>
10 Mtoto ana mwavuli mkubwa.	<i>Дитина має велику парасольку.</i>
11 Mito mizuri mirefu inatosha.	<i>Гарних довгих річок достатньо.</i>
12 Mtoto mdogo ana kiazzi kizuri.	<i>Мала дитина має гарну картоплину.</i>

Завдання 1. Перекладіть мовою суахілі:

- 13 *Малі діти мають гарні ложки.*
- 14 *Довгої парасольки достатньо.*
- 15 *Погана картоплина має гарну сумку.*
- 16 *Гарних королів достатньо.*
- 17 *Довгий острів має погані річки.*
- 18 *Ложки мають довгі сумки.*

Завдання 2. Перекладіть мовою суахілі слово *принци*, якщо відомо, що *принц* — це 'mkuu'.

4. Яванська мова

Нижче подано яванські слова, записані яванською системою письма та латинською абеткою, а також їхні значення. Деякі комірki таблиці залишили порожніми.

ꦥꦺꦤꦸꦪꦏꦶꦠ	penyakit	<i>хвороба</i>
ꦲꦁꦒꦫꦶꦱ	Inggris	<i>Англія</i>
ꦠꦫꦏꦠꦺꦫ	traktor	<i>трактор</i>
ꦥꦚꦸꦩꦧꦁ	panyumbang	<i>донор</i>
ꦫꦺꦩꦧꦸꦭꦤ	rembulan	<i>місяць (небесне тіло)</i>
ꦠꦤꦱ	tansah	<i>завжди</i>
ꦲꦩꦺꦫꦶꦏꦏꦚ	Amérika	<i>Америка (частина світу)</i>
ꦤꦒꦺꦫꦸꦠ	ngrebut	<i>хапати</i>
ꦲꦨꦏꦺꦠꦺ	ibukota	<i>столиця</i>
ꦲꦫꦁꦺꦤꦠꦶꦤ	Argentina	<i>Аргентина</i>
ꦱꦫꦺꦁꦺꦁꦺ	srengéngé	<i>сонце</i>

പാലു	palsu	хибний
പുലുപാലു	rerenggan	оздоблення
പാലു	angsal	одержувати
പിന്നി	inggih	так
പിന്നി	(1)	часто
പാലു	(2)	літера
പുലു	(3)	розвантажувати
പിന്നി	(4)	оглядати
പുലു	(5)	скасовувати
(6)	nyolong	красти
(7)	sepalih	половина
(8)	trengginas	жвавий
(9)	Antartika	Антарктида
(10)	Istanbul	Стамбул

Завдання. Відновіть вміст десяти порожніх комірок таблиці.

Примітка. Яванська мова є австронезійською мовою, нею розмовляють до 100 мільйонів людей в Індонезії. Сполучення літер *pu* та *ng* позначають особливі приголосні, літера *é* — особливий голосний цієї мови.

5. Готська мова

Дано деякі готські іменники із зазначенням слів, від яких їх утворено (у записі латинськими літерами). Їх розбито на три групи, частину форм пропущено:

Група	Слово	Значення	Утворено від	Значення
I	fastubni	<i>ніст</i>	fastan	<i>поститися</i>
	(1)	<i>влада</i>	waldan	<i>володіти</i>
	(2)	<i>знання</i>	witan	<i>знати</i>
	wundufni	<i>рана</i>	wundon	<i>ранити</i>
II	(3)	<i>поїздка</i>	wraton	<i>подорожувати</i>
	gaunorþus	<i>скарга</i>	gaunon	<i>скаржитися</i>
	manniskodus	<i>людяність</i>	mannisks	<i>людяний</i>
III	agis	<i>страх</i>	ogan	<i>боятися</i>
	(4)	<i>ненависть</i>	hatan	<i>ненавидіти</i>
	skap̃is	<i>школа</i>	skap̃jan	<i>шкодити</i>
	swartis	<i>чорнила</i>	swarts	<i>чорний</i>

Завдання 1. Заповніть чотири пропуски.

Завдання 2. У чому полягає відмінність групи III від груп I і II? Чим може бути зумовлено цю відмінність?

Завдання 3. Форма давального відмінка однини слова *ненависть* виглядає як 'hatiza'. Як виглядають форми давального відмінка однини слів *страх* і *чорнила*?

Завдання 4. Один лінгвіст показав цю задачу своєму колезі, що знає готську мову. Подумавши, той спитав: «А чи не можна додати у групу II іменники 'gabaurjorþus' *насолода* (від 'gabaurjon' *насолоджуватися*) та 'auhjodus' *шум* (від 'auhjon' *шуміти*)?» Як би ви відповіли на це питання? У чому полягає особливість цих іменників?

Примітка 1. Готська мова — одна з давніх германських мов. Літера *j* читається приблизно як українське *й*, *h* — як українське *х*, *þ* — особливий приголосний готської мови, середній між українськими *с* і *т* (читається приблизно як англійське *th* у слові 'think'). Літера *d* після голосної читається приблизно як англійське *th* у слові 'this' (дзвінкий приголосний, парний до *þ*), *b* після голосної — приблизно як російське *в*, *w* — приблизно як українське *в*.

Примітка 2. Деякі з наявних у задачі форм не трапилися в текстах, які до нас дійшли, але їх можна відновити, ґрунтуючись на граматичних правилах, що діють у мові. Під час розв'язування задачі брати дану примітку до уваги не потрібно.